

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 3777	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Fe - Ti - forekomster på Radøy				
Forfatter		Dato 19	Bedrift	
Kommune Radøy	Fylke Hordaland	Bergdistrikt Vestlandske	1: 50 000 kartblad 11162	1: 250 000 kartblad
Fagområde Geologi	Dokument type	Forekomster Alverstraumen = Soltveit Remme Skjerp Tveitøy Skjerp Lyseknappen Skjerp Askeland Skjerp Kidholmen Skjerp Seilfald = Manger Skjerp		
Råstofftype Malm/metall	Emneord Fe Ti			
Sammendrag				

Fe - Ti - fork. på Radsen. (Foslie)

1	Alverstraumen =	Soltveit	}
2	Tveitsøy skjærp.	Remme Skj.	
3	Lyseknappen Skj.		}
4	Askeland Skj.		
5	Kidholmen Skj.		}
6	Seilfald = Manger Skj.		

- 1 og 2 ved Alversund
 2 og 3 " tvers over for Manger
 5 og 6 nær Manger.

Imidlertid er der efter lensmand Ottesens protokoll fristet følgende forekomster i hans distrikt:

- 1) Lammehaugen
- 2) Lillemyr
- 3) Torhammer
- 4) Stølenmyr
- 5) Lammehusberget
- 6) Gråmyr
- 7) Øipollen
- 8) Kidholmen (Præstholmen)

Der er anmeldt jernerts i Edling Torvet, Seilfald og et fund i Urhaugs utmark.

Seilfaldet =, Gråmyr grb. ligger bare 250 a 300 m fra kaien for Menger D/S anløpssted i retning V N V. Det ligger i S Ø kant av gråmyren.

Bergarten fra sjøen av i syd var gneis. Malmen optrær i gneis, som større eller mindre klumper av en ytterst ren erts, gjerne helt drøi.

Den gnl. grube er fylt av vand, så der er litet å se, på øst-siden av lengderetningen vises fremdeles endel klumper av malmen som stikker op av gneisen. Den gnl. grubes døråpning er ca. 15 m lang og gj.snittlig ca. 3 m bred. Da der vises helt ubetydelig erts i fjellet omkring grubeåpningen, må formodes at man kun hadde en klump og at denne er uttatt. Det er sannsynlig at malmen drar sig i felt i østlig retning og sydlig.

Lammehaugen og videre Øipollen ligger vestligere i strøk-retningen. Prøver av ren malm, malm i gneis og malm omgitt av glimmer. Min.optredende sammen med malmen er feldspat og biotit, enkelte småklumper kvarts med jernerts i hornblende. Alm. ligger ertsklumperne omgitt av glimmer (prøve), men de forekommer også liggende direkte i gneisen. Av og til klumper med FeS_2 .

Der har været uttatt og ført bort nogle tusen tons og etpar hanger, håndskedet, med prima og sekunda malm ligger igjen på stedet. Det er grunneierens, prestegårdens- kirkedepartementets- tiendedel.

De som arbeidet var vistnok Sir Richmond Cotton, og hans arvinger har holdt feltet i hevd en årrekke etterpå (kanskje fremdeles?). Han holdt også de andre fornevnte forekomster i hevd.

Der blev arbeidet stadig med 20 mand i 2 år.

Dybden skal være 18 favne. Der blev sendt ant. ca. 2000 tons.

Kidholmen & Presteholmen ligger i Nesvatnet i den nordvestre ende ca. 400 m S Ø for Solhaug, lensmandsgården. Når toppen av helmen og på vestsiden optrær en bergart som skiller sig ut fra den vanlige gneis ved at den er mørkere, holder meget hornblende og granat, så den kan ha et eklogitagtig utseende, (prøve).

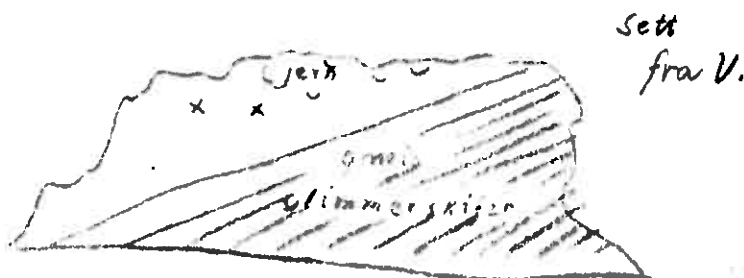
I denne har man små utsondringer av jernerts, som kan være meget rik og pen lignende Gråmyr malmen. Men ertsen er gjennomset av klorit, som helt gir den et grønagtig skjar.

I ertsen findes også, av og til granat, utkryst. midt i selve ertsklumperne (prøve).

Malmforekomsten er av ringe utstrekning, kun nogle få kvm. har været utsprenget, men ertsutsondringen kan man finde i hangene rundt omkring i nogle 10 m avst. fra "gruben". Bergarten fortsetter, men ertsføringen avtar helt.

Prøve av den omgivende bergart, granatførende, og prøve av gneisen utenom.

Det ser ut som om man har malmen i en basisk utsondring, som ligger som en klump eller linse i gneisen. Også i gneisen i de nærmeste dele optrær litt granat, men også kvartsårer. Granaten i malmområdet er tildels i store aggregater.

Strøk omtr. V - Ø med ca. 30° fall nordlig.

Mangerit.

Om e.m. 28/7 blev sammen med lensmand Øttesen tat en tur til det nye veianlegget Salend - Li. Man har her mangerit draget, Kalsås - Tveitås - Solendfjellet. Der blev tatt prøver av forskj. typer.

I fortsettelsen av dette drag har man Nødtvetvatnens og Kalsåeidet på eidet mellom Hallandsvatnet og Ulvatnet. Her stod typisk mangerit, med endel pegm. utsondringer hvorav prøve.

Jernanvisning på gården Kjeseths utmark, på Ø siden av Hallandvatnet og ca. 500 m fra dette.

I en bergart som Kolderup betegner som labradorsten, er der sterkt pressede, gneisagtige partier med striper og bånd av mørk, sterkt granatholdig bergart, og i denne er der utsondringer av jernerts. Jernet sitter gjerne i granaten som prøven. Det er spinell. Da jernertsen optrår bare som ubetydelige striper, har forekomsten ingen praktisk betydning. Området kan være 20-30 m bredt og 2-3 hundrede m langt, til henimot Nils A. Kjeseths hus. Stedet heter Andersberget og er en knause i en myr. Strøkretningen er SO-NV og faldet er steilt.

Ca. 100 m fra Andersberget stak op en liten knause, ca. 2 m bred og noget lengere som bestod av rik impregn. og i en potet-aker, i samme strøkretning, ca. 150 m nærmere gården stak op en knause med samme rike malm. Da terr. var dekket, kunde vi ikke finde fortsettelse på den rike malm. Det er dog mest rimelig at det var to helt adskilte ertsutsondringer i labradorstener, som ved malmen mest lignet eklogit.

Kjentmand Joakim Askeland, Askeland.

Gjeitlingbrækken, ligger på indmarken til grd. Askeland, J. Askelands bruk, og ca. 200 m SØ for husene.

I en opstikkende bergknus vises jernertsutsondring i en granatrik bergart, synes ligne eklogit, og forresten er både jernertsen og den bergart den er knyttet til, den samme som man hadde ved Kjeseth.

Der er strøkretning omtr. NV-SØ, og i denne retning er der også en anden knaus ca. halvveis til gården med malm.

I motsat retning og ikke langt fra i like linje har man Lyseknappen ca. 1 km eller vel det, mot SØ.

Faldet er vanskelig å avgjøre, men det synes steilt. Mektigheten på malmsonen ved knausen kan måles til 7 m, men da det er dypt og overdekket på begge sider, så er der en mulighet for større mektighet.

Der står også malm ved gården, og man kan nok regne ialfald etpar hundrede meters lengde.

Forekomsten burde undersøkes litt nærmere, men da den i sin helhet ligger på indmark, er det vanskelig å utføre bløtningsarbeider.

Høiden over sjøen er 15 til 25 m og avstand fra sjøen ca. 50 m.

Ved Joachim Askelands hus har vi også samme bergart med fattigere jernimpregnasjon. Det synes å være en parallel forekomst.

Ret NØ for K.Askel. hus har først nevnte forekomst en bredde i dagen av 15 a 20 m. min.† det er i overdekket indmark med enkelte opstikk. knauser. Askeland har D/S anløp, og båten tar 2-3 timer fra Bergen.

—o—

Sprengningsarbeidene blev gjort i 70-årene, men uvist av hvem.

—o—

Bergarten ved gården ligner påfaldende råtastenen fra Råsberg i Sogn (prøve).

Sæbøvågen.

1) Garverviken.

I fjellet op for Garverviken 50 a 100 m i V for bunden av viken, ca 25 m o h, er der litt impregnasjon av jernerts i den vanlige råtesten, nærmest en gneis (hornblendegneis med store kryst.aggr. av hornblende). Der er et parti nogle få m bredt hvori man har granat og litt ertsimpregnasjon. Det er fattigt og lengde utstrekningen er bare nogle få 10-tals meter. Helt uten interesse.

2) Stølekville.

ligger ret nord for messet mellem Sæbøvågen og Garverviken (den vestlige arm) og 400 m fra vågen. Høiden o.h. er 50 a 75 m. Bergartens strøk er N-S og fald steilt vestlig.

Malmen ved Stølekville er bare litt rustfjell, sort og anløpet, men det må tilskrives svovlkisimpregnasjon og ikke jernertsen.

Bergarten er den vanlige lyse gneisagtige med granat (se prøve). Utstrekningen er bare nogle meter, og stedet er uten interesse.

3) Kuskjæret.

ligger ved Kalnes på Storheim grund, ca. 80 m NV fra Kuskjæret og 10-15 m.o.h.

Der vises endel jernmalmsondringer i labradorsten(?).

Der er små striper og bånd og på enkelte steder små linser og klumper på nogle kv.fot overflate.

Ved siden av har bergarten på et enkelt sted en pegmatitisk karakter, prøve.

Bredden på den balmførende zone x) kan være 10-15 m.

Det er indmark, og nogen best. lengdeangivelse kan jeg ikke gi.

Bergarten har strøk omtr. N-S med steilt østlig fald.

Impregnasjonen er så fattig at forekomsten ingen praktisk interesse har.

Horizontal avst. fra sjøen er ca. 10 m., og bergarten hveri jernertsen optrær, går like til vandkanten.

x) råtesten.

På den anden side mot veien står bergarten sps prøven op til ca. 100 m fra skjærpet. Så har vi labradorstenen (prøve), sort og hvit utpresset og oppe ved veien, ca. 200 m fra sjøen har vi en temmelig grovkornet, nesten pegm.utseende labradorsten med mørke årer og gange på kryss og tvers, (prøve).

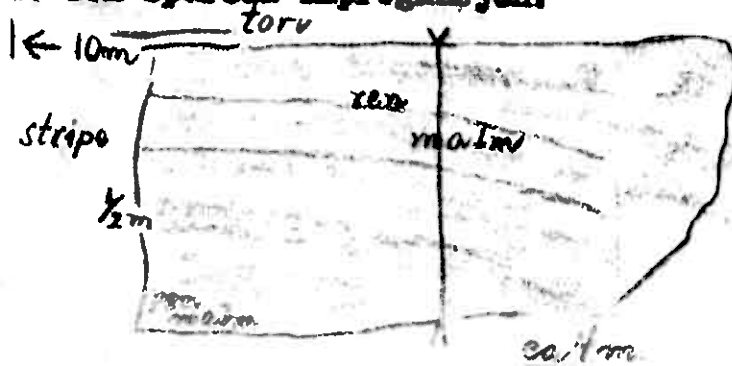
—0—

Renne og Soltveit ved Alverstrømmen

1 Alversund herred (på Radsen).

1) Renne ligger ca. 500 m fra kaien ved Alverstrømmen og like ved veien som fører nordover søn. Avstanden fra sjøen er 40-50 m, og høiden er 20 m.o.h.

Den optrædende bergart er labradorsten av den sort som lett forvitrer til grus, og vi finder derfor jernsand på forskj. steder omkring forekomsten også hvor bergarten holder jern selv som sparsom impregnasjon.

Mektigheten på malmen kan ikke avgjøres. Der er 4 m synlig, og malmen fortsetter i bunden, og der står malmen renest.

Prøve av malm og gråbergstriper ¹⁾, malm med granatindeslutninger, ²⁾ malm som den forvitrer til sand ³⁾ og ren malm ⁴⁾. Lengden i dagen er ca. 10 m.

2) Remme.

ligger 10-15 m ret vest for forrige skjæring.

Strøket i 2 er nærmest N V N V med steilt fald, mens faldet i 1. er Nordligt ca. 10^0 .

Der stikker op knauser med gråberg på alle kanter mot V, NV rundt til Øst i Sydøst har vi råtesten ved veien med fattig jernimpregnasjon.

Hovedbygningen til Nils Remme ligger ca. 20 m i S V for skjæring nr. 2.

Under huset og ca. 10 m nordenfor og i veien ca. 10 og 15 m fra huset stikker også malm op i dagen, men der har ikke været arbeidet. I stien er der meget jernsand.

Huset ligger 40 m.o.h.

Ret syd for huset på V-siden av en liten vei ligger oplagt en røis som holdt meget malmsten. Det var i en akerkant, og det må høist sannsynlig ha været en opstikkende knaus med malm i akeren. Stedet ligger 80-100 m S S V for huset.

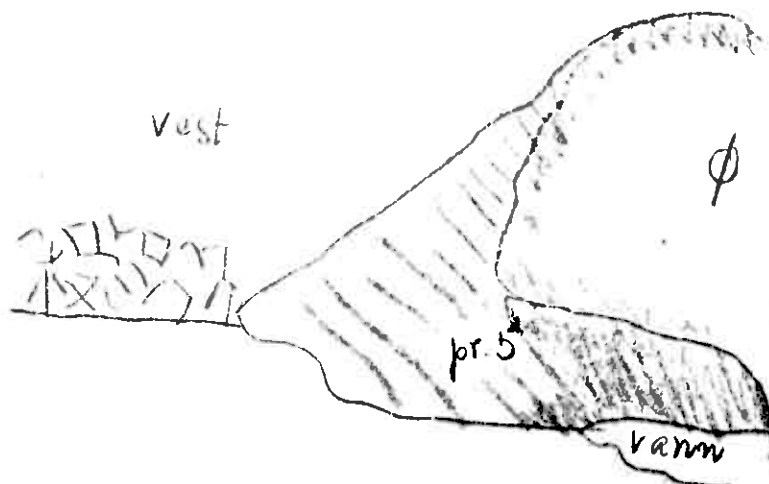
Rundt omkring står råtestenen, og jernsand sees overalt.

3) Remme

ligger på Kalmar Elvike grunn, Søndre Remme og 70-80 m vest for gården.

Der er to skjæringer, en liten på høire side av veien når man kommer op til myren, og en større ca. 30 m søndenfor, likeledes på østkannten av myren.

Nogen sammenheng mellem disse to kunde ikke sees. Der stod gråberg i mellem hvor fast fjell var å se.

Malmen optrær som en klump, temmelig uregelmessig. Der står malm i bunden.

Der har av Guldberg været utdrevet endel malm som ligger lagret på stedet.

Malmhaugen er ca. $1 \times 3 \times 6$ m + en haug 6 m^3 + hele gjærdet på siden av dige. ^{dekket}

Malmen optrær temmelig grovkrystallinsk med antagelig over 50% jern + titan. I de to første skjærp Remme 1 og 2 var der litt granat å se, men her har man yderst lite granat. Enkelte partier gråberg har man i malmen, som viste av prøvene 5 og 6. Det er tat av sidestenen, men den findes også som små indeslutninger i malmen.

Det sverste parti nærmest op i dagen er råtesten.

Strøk og fald kan ikke best. og gråfjell står rundt om på alle kanter i få m. Avstand fra gruben.

Remme

ligger 70-80 m N V for Remme 3 og på vestsiden av myren like i myrkanten og på grensen mellom Remme og Soltveit.

Der var en liten skjæring 6-7 m bred og ganske grunn.

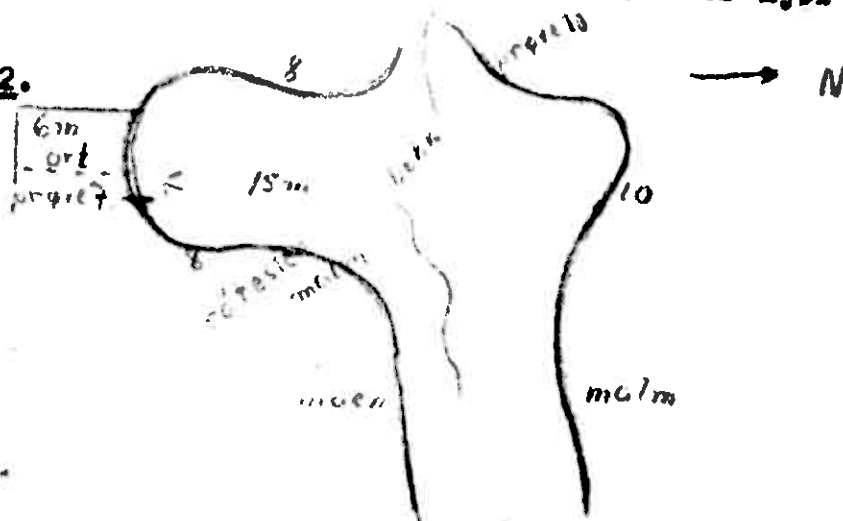
Der lå nogle få malmblokker igjen, ellers syntes all malm å være uttatt. Bortset fra en liten kile rik malm av samme type som den øvrige var intet å se i fast fjell.

Der stod litt impregn. som prøven. Desuten var litt pegmatitt med grev plagioklas og muskovit. Prøve av jernimpregn. i granat gl.dkifer (?).

Soltveit 1

ligger like ned for husene 10-15 m. Den blev bare blottet, men da den ligger i indmarken blev der kjørt jord på igjen.

Soltveit 2.

Malmen er en uregelmessig klump uten strøk og fald. Der står ren rik malm i ytre del av skjæringen, og der er uttatt adskillige tons som ligger lagret på østsiden.

I skjæringen ligger fuldt av sten, og den er tilgrod med store trær, så det er ikke mulig å se hvordan malmen går i bunden.

I orten er ikke malm å se undtatt litt ytterst på vestsiden.

Inde i orten står en lys granatrik labradorsten, prøve 7.

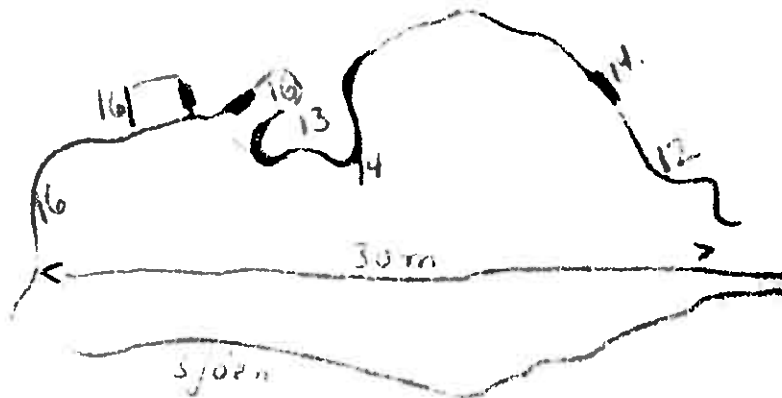
Ytterst i orten å taket på vestsiden stod en lys upresset bergart, prøve 8. I de øverste partier har vi råtesten, prøve 9 og prøve 10.

I dagen rundt gruben er bare dyrket mark, og i de opstikkende knauser er der, på østsiden bare av prøve 7 å se.

Tveitsøy ligger i Alverstrømmen og hører til Alversund.

Skjæringen ligger på SØ-siden av øen, like ved sjøen og ca. 5 m.o.h.

Der har været strosset ut adskillig berg, og der må være uttatt god malm, idet der nesten ikke finnes en malmklump tilbake.

Fra Søndre ende av skjæringen er drevet to små øster, en på 6 og en på 3 meter. Der vises bare litt malm nede ved sålen på noen steder og så gjenstår litt på fremspringet mellom begge skjæringene. Det synes som om der er helt utdrevet.

Bergarten er den lyse labradorsten (prøve¹²) og en hornblende (?) bergart med granat og fattig jernertsimpregnasjon (13). I dagen omkring gruben står bare den lyse labradorsten uten malm.

Malmen er grovkrystallinsk med svovlkis i slirer, og noe granat, og grønne mineraler, feldspat og biotit (prøve 14).

I malmen og nærmest har man ofte linser og slirer av en mørk, grågrøn bergart (prøve 15), gjerne med granat, og mere eller mindre jernertsimpregnasjon, og oftest lite.

I lengste orten var der hovedsagelig en fattig impregn. som jeg har regnet som gråberg (prøve 16). Disse står igjen også i veggen i nordre skjæring.

Tveitsøy 2

ligger ved sjøen ca. 100 m nord for Tveitsøy 1.

Der er fra sjøen inndrevet en 6-7 m lang stoll.

Der såes en stripe rik malm i veggen på S-siden, og endel fattig impregn.

I bunden såes den mørke glimmerrike bergart hvorav prøve (17), ellers var den omgivende bergart den lyse labradorsten med enkelte striper og litt imp. av jernerts. Uten betydning.

Soltveit Kobbergrube,

blev drevet av englendere i 80-90 årene. Hovedgruben var ~~beset~~ på den andre siden av fjorden midt innt.

Ing. Gelmayden arbeidet ved grubene.

Malmen svovlkis med endel kobberkis. Optrer nærmest som gagnet i labradorsten på grensen mellem en presset gråhvit bergart, prøve S.1 på sydsiden og en lysere mindre S2 presset og tildels granatrik bergart på nordsiden prøve S3. Malm helt ubetydelig.